

บทที่ 2

เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารและงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
2. หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
3. กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
4. ขอบข่ายงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา
5. บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน
6. สภาพและลักษณะโรงเรียนประถมศึกษาบนพื้นที่สูง
7. การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีความหมายและความสำคัญโดยนัยแห่งการปฏิบัติ การนิเทศการศึกษา ที่มุ่งเน้นในส่วนขอบข่ายงานวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้ ซึ่งมีทั้งความแตกต่างและสอดคล้องกันแล้วแต่ยุคสมัย พอประมวลได้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2526, หน้า 3) กล่าวว่า การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การนำ การประสาน การสั่งงานเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ และการนิเทศในความหมายที่แท้จริงในทางการศึกษาจะเป็นการสนับสนุน (Supporting) การช่วยเหลือ (Coordination) มากกว่าการสั่งการ (Directing) ซึ่งสอดคล้องกับ ชารี มณีศรี

(2538, หน้า 13) ที่กล่าวถึงการนิเทศ คือ การปรับปรุงแก้ไขผู้คนที่มีความประสิทธิภาพจะต้องรู้จักปรับปรุงพฤติกรรมมาให้เหมาะสม โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา บทบาทที่มุ่งหวังในการนิเทศ ได้แก่ ผลสำเร็จของการทำงานในทุกสถานการณ์ ส่วน สาย ภาณุรัตน์ (อ้างใน ชารี มณีศรี, 2538, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของการนิเทศ ว่า ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Supervision ผู้นิเทศ เรียกว่า Supervisor ภารกิจของผู้นิเทศ ก็คือ Supervise การนิเทศการศึกษา คือ การให้ครูเติบโตพึ่งตนเองได้แล้วนำผู้ที่พึ่งตัวเองไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมต่อไป

การนิเทศการศึกษาสามารถอธิบายได้ชัดเจนขึ้น ซึ่ง บัณฑิต พุดทะวัน (2537, หน้า 12) ได้อธิบายความหมายของการนิเทศการศึกษาโดย Good จาก Dictionary of Education ไว้ว่า เป็นความพยายามทั้งหลายที่ผู้นิเทศจะทำให้ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบ มีความเป็นผู้นำในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วยการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครู ได้พัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าโดยสามารถที่จะ เลือกใช้จุดประสงค์ในการสอน สื่อการสอน ระเบียบ และการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวิชาชีพขั้นสูงแล้ว บัณฑิต พุดทะวัน (2533, หน้า 13) สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการ (Process) เป็นการทำงานอย่างมีแผนงาน เป็นการกระทำที่มีขั้นตอน และความต่อเนื่องเพื่อให้ครูผ่านกระบวนการนิเทศการศึกษา เกิดการตื่นตัว (คลายความกังวล) หรือคับข้องใจ ทั้งในหน้าที่การงานและส่วนตัว มีความเข้าใจ ที่จะใช้วิธีการในการพัฒนาวิชาชีพได้คล่องตัวขึ้น โดยมีการปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่องซึ่งจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2525, หน้า 8) ที่มีแนวคิดว่าการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อปรับปรุงตัวครูและนักเรียน ตลอดจนสภาพ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537, หน้า 8) มีความเห็นว่า ความหมายของการนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน น่าจะหมายถึงความพยายามของผู้เชี่ยวชาญที่จะประสานผลประโยชน์ ของครู-อาจารย์และผู้บริหารการศึกษาให้มีความสุขกับการทำงาน มีผลในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนได้บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างภาคภูมิใจ และ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) (2534, หน้า 4) ให้ความหมายถึงความพยายามทุกชนิดของผู้ที่อยู่ในโรงเรียน ตั้งแต่ผู้บริหารลงไปจนถึงผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและผลขั้นสุดท้ายคือการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายและความสำคัญของการนิเทศการศึกษาโดยนักการศึกษาและผู้รู้หลายท่าน ที่ให้ทัศนะและแนวคิดจะเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่าง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในอันที่จะปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการกิจเพื่อมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญ

หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ต้องมีหลักการนิเทศ ซึ่งต้อง อาศัยวิชาปรัชญาและวิทยาศาสตร์ ปรัชญานำไปสู่การรวบรวมนโยบาย แผนเป้าหมายและการนำไปสู่การปฏิบัติการนิเทศอย่างศาสตร์และศิลป์ ผู้ให้การนิเทศจึงต้องนำทฤษฎีที่สามารถยืดหยุ่น กลมกลืนกับการปฏิบัติการนิเทศอย่างมีศิลปะ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความสามารถและทักษะของผู้ดำเนินการนิเทศอย่างเพียงพอ

บันลือ ฤกษ์วัน (2537, หน้า 63-65) กล่าวถึงหลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การใช้หลักการนิเทศการศึกษาในการวางแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ
 - 1.1 การนิเทศเพื่อป้องกัน (Preventive)
 - 1.2 การนิเทศเพื่อก่อ (Constructive)
 - 1.3 การนิเทศเพื่อสร้างสรรค์ (Creative)
 - 1.4 การนิเทศเพื่อแก้ไข (Corrective)
2. การบริหารงานวิชาการและการนิเทศเป็นงานบริการทางการศึกษา
3. จากแผนการปฏิบัติงานสู่ขั้นของการดำเนินงานเริ่มใช้วิธีการนิเทศการศึกษา
4. การควบคุมและติดตามผลงานโดยวิธีการนิเทศการศึกษา

ส่วน ชารี มณีศรี (2538, หน้า 27-28) ได้เสนอหลักพื้นฐานของการนิเทศไว้ ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้นเตือนการประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญ
งอกงามแก่ครูโดยทั่วไป
2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย
3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์
4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน
5. การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะชนบท

ในทำนองเดียวกัน ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537, หน้า 10-13) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องสัมพันธ์กับการบริหาร
2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา
3. การนิเทศควรเป็นวิทยาศาสตร์
4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย
5. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์
6. การนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า
7. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิชาชีพ

สอดคล้องกับ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (อ้างใน พิชรินทร์
ศิริสุข, 2533, หน้า 11) ได้กล่าวถึง การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์
อย่างมีประสิทธิภาพมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

1. เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เน้นความถูกต้องตามหลักวิชาโดยยึดความเป็นจริงและกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น ๆ ตาม
ค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายของการจัดการศึกษาที่วางไว้

3. ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นการแก้ปัญหาโดยศึกษาจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอน ซึ่งสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

4. เป็นประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเองและมีความเข้าใจอันดีต่อกัน

5. ตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพ โดยช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกว่าได้พบวิธีที่ดีกว่าเดิมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

6. เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล โดยเปิดโอกาสให้แสดงออกและพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มที่

7. ใช้กลวิธีง่าย ๆ ในการนิเทศ โดยเริ่มต้นจากสภาพที่เป็นอยู่และทำให้ดีขึ้น เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533, หน้า 9) ได้เสนอหลักการนิเทศงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการเป็นผู้นำ (Leadership) คือ การใช้อิทธิพลของบุคคลที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเป็นไปตามประสงค์

2. หลักความร่วมมือ (Cooperation) คือ การทำงานร่วมกันและร่วมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหาด้วยกัน โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่าย และทำหน้าที่ความรับผิดชอบจัดแจ้งในการจัดองค์การการประเมินผล ตลอดจนประสานงาน

3. หลักการเห็นใจ (Considerateness) คือ การนิเทศการศึกษาต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงานด้วยความเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของมนุษยสัมพันธ์

4. หลักการสร้างสรรค์ (Creativity) คือ การนิเทศการศึกษาต้องทำให้ครูเกิดพลังที่จะคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้

5. หลักการบูรณาการ (Integration) เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์ มองเห็นได้

6. หลักการมุ่งชุมชน (Community) เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชนและปรับปรุงปัจจัยเหล่านั้นเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น

7. หลักการวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผลในอนาคต การกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึงจุดประสงค์และเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

8. หลักการยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้และพร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพการเปลี่ยนแปลง

9. หลักการวัตถุวิสัย (Objectivity) หมายถึง คุณภาพที่เป็นผลมาจากหลักฐานตามสภาพความเป็นจริงมากกว่าความเห็นส่วนบุคคล

10. หลักการประเมิน (Evaluation) หมายถึง การหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอนและหลายอย่าง

กล่าวโดยสรุป หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจะต้องเกิดจากความร่วมมือในการทำงานร่วมกันทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ให้สอดคล้องกลมกลืนกันอย่างเหมาะสม มีหลักการจะทำให้การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุตามเป้าหมาย

กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การทำงานใด ๆ จำเป็นต้องมีการวางแผนจัดระบบขั้นตอนการทำงานเป็นลำดับให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จากจุดเริ่มต้นถึงจุดสุดท้าย ตั้งแต่การเริ่มวางแผน การปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามแผนและการสรุปประเมินผล หรือที่เรียกว่าเป็นกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ Harris (อ้างใน ชารี มณีศรี, 2538, หน้า 82-83) ได้เสนอกระบวนการนิเทศไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ประเมินการทำงาน (Assessing) เป็นการศึกษาสถานที่เป็นอยู่ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ความสอดคล้องประสานสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการทำงาน

2. จัดลำดับความสำคัญของงาน (Priority) เรียงลำดับความสำคัญ กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และกำหนดทางเลือก

3. แบบวิธีทำงาน (Designing) จัดระบบงาน แผนการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ การเตรียมการที่จะปฏิบัติงาน

4. การประสานงาน (Coordinating) การนิเทศเป็นกระบวนการประสานใช้ทรัพยากรที่จะบังเกิดผล

5. การนำการทำงาน (Directing) การที่นำได้ดีนั้นควรตั้งหลักเกณฑ์มาตรฐานในการทำงาน กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติงาน กำหนดผู้รับผิดชอบงาน

ส่วน Allen (อ้างใน ปรีชา นิพนธ์พิทยา, 2537, หน้า 16-17) ได้จำกระบวนการบริหารงานที่เรียกว่า "POLCA" มาใช้ในกระบวนการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการ 5 อย่าง ได้แก่

1. กระบวนการวางแผน (Planning) กระบวนการวางแผนในทัศนะของ แอลเลน คือ คิดจะอย่างไร การกำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาวิธีการดำเนินการ กำหนดงานที่จะดำเนินการ คาดคะเนถึงผลที่จะได้รับ วางโครงการ

2. กระบวนการจัดสายงาน (Organizing processes) กระบวนการจัดสายงานหรือจัดบุคลากรเพื่อทำงานประกอบด้วย การสร้างเกณฑ์ในการทำงาน การจัดหาทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน การสร้างความสัมพันธ์ของงาน การแบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีการประสานงาน การมอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ การวางโครงสร้างของหน่วยงานและการพัฒนานโยบายต่าง ๆ

3. กระบวนการนำ (Leading processes) กระบวนการนำบุคคลต่าง ๆ ให้ทำงานนั้น ประกอบด้วยการทำงานต่อไปนี้ การวินิจฉัยสั่งการ การคัดเลือกตัวอย่าง การกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน การริเริ่มปฏิบัติงาน การสาธิตในการปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การสร้างนวัตกรรมในการทำงาน ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การแสดงและอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

4. กระบวนการควบคุม (Controlling processes) ประกอบด้วยการทำงานในสิ่งต่าง ๆ คือ การชี้แนะ การแก้ไขการทำงานที่ไม่ถูกต้อง การพิจารณาถึงโทษ การแก้ไขพื้นที่เมืองงานผิดพลาด การให้บุคคลออกจากงาน การตั้งเตือนและกำหนดกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน

5. กระบวนการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Assessing processes) กระบวนการตรวจสอบผลการปฏิบัติ ประกอบด้วย การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การวัดพฤติกรรมในการทำงาน และการวิจัยผลงาน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนต้องมีแบบแผน มีลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน ต่อเนื่องและเป็นไปได้ ซึ่งมุ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ภารกิจและงานหลักของโรงเรียนตามระบบการบริหารภายในโรงเรียน คือ งานวิชาการ เนื่องจาก งานวิชาการ เป็นกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และให้นักเรียนได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ชาญชัย อาจิณสมจาร (2527, หน้า 39-40) ได้นำเสนอขอบข่ายภารกิจงานวิชาการในโรงเรียน ดังนี้

1. การรวบรวมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การตัดสินใจในเนื้อหาและการจัดหลักสูตร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรที่พึงประสงค์กับเวลา อาคารสถานที่และบุคลากร
4. การจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรและเครื่องมือสำหรับโปรแกรมการสอน
5. การนิเทศการสอน
6. การจัดให้มีการศึกษาระหว่างปฏิบัติงาน (In-service education) สำหรับบุคลากรด้านการสอน

ส่วน ลำพอง บุญช่วย (2536, หน้า 189-200) ได้รวบรวมและกำหนดขอบข่ายของงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน
2. การนิเทศการศึกษา
3. อุปกรณ์การศึกษา
4. ห้องสมุดโรงเรียน
5. แบบเรียน
6. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

สำหรับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529, หน้า 16-17) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน
4. การวัดผลประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

นอกจากนี้ บัณฑิต พุทธะวัน (2537, หน้า 60) ได้เสนอแนะขอบข่ายงานด้านวิชาการในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการวางแผนของโรงเรียน
2. จัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน
3. การวางแผนการสอน
4. การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน
5. การนิเทศการสอน
6. การจัดบริการห้องสมุด

7. การวัดผลและประเมินผลการเรียน
8. การพัฒนาการสอนวิชาทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
9. การพัฒนาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สข.)
10. การพัฒนาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน.)
11. การพัฒนาการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (กพอ.)
12. การพัฒนาการสอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ
13. การสอนซ่อมเสริม
14. การใช้ทรัพยากรของชุมชนเพื่อการเรียนการสอน
15. การรายงานผลการเรียน

จากแนวคิดของนักการศึกษา ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการภายในโรงเรียน จะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานสำคัญสูงสุดในการบริหารงานในโรงเรียน เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรง จึงถือว่าเป็นภารกิจและงานหลักที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสนใจและส่งเสริมให้ปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยไม่หวั่นเกรงด้านอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนต่อไป

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีบทบาทและหน้าที่ในฐานะผู้บริหาร ผู้ใช้พระเดชพระคุณในการบังคับบัญชาตามกฎหมาย แต่หน้าที่ทางการนิเทศ โดยเฉพาะงานวิชาการเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำด้วยความเข้าใจเพื่อนร่วมงาน สนับสนุนครูทุกวิถีทางที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและมีบทบาทสำคัญในการนิเทศงานวิชาการ รวมทั้งสร้างขวัญ กำลังใจแก่ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสันต์ ธรรมบำรุง (2526, หน้า 71) กล่าวถึง บทบาท หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ ดังนี้

1. จัดหา แนะนำสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ให้ครูรู้จัก
2. เรียนรู้เรื่องความวิตกกังวลของครู โดยเฉพาะเกี่ยวกับการสอนเพื่อหาทางแก้ไข
3. ช่วยครูในการทำข้อทดสอบหรือวิธีการสอน

4. ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
5. ช่วยครูในเรื่องการทดสอบสมรรถภาพของผู้เรียนก่อนสอน
6. สาธิตการสอน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
7. ทำงานร่วมกับครูตามโครงการ
8. สนใจครูที่บรรจุใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์และให้ความช่วยเหลือ
9. ส่งเสริมให้ครูรู้จักการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
10. ดัดแปลงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานและประสบการณ์ของครู
11. จัดเวลาสอนของครูให้เหมาะสมกับภาระการเรียนรู้
12. ช่วยให้ครูดัดแปลงห้องเรียนให้เกิดประโยชน์ในการสอน
13. ดัดแปลงเพิ่มเติมภาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียน

ส่วน Wiles (อ้างใน บันลือ พฤษะวัน, 2537, หน้า 22-24) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำเทคโนโลยี 6 บทบาทด้วยกัน ดังนี้

1. บทบาทในด้านมนุษยสัมพันธ์
2. บทบาทในฐานะผู้นำ
3. บทบาทในการจัดการและอำนวยความสะดวกในหน่วยงาน
4. บทบาทในการคัดเลือกและใช้ประโยชน์ของบุคลากร
5. บทบาทในการสร้างขวัญของครู
6. บทบาทในการพัฒนาครู

สำหรับ วิจิตร ศรีส้าน (2520, หน้า 67) กล่าวถึง บทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการสอน
2. จัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียน
3. จัดสรรเวลาและสถานที่เพื่อประโยชน์ของการสอน

4. จัดหา จัดใช้วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการศึกษาสูงสุด
5. จัดบริการส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
6. จัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
7. รับผิดชอบในการประเมินความต้องการของโรงเรียนและประเมินผล

ในส่วนของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533, หน้า 17) ได้กำหนดบทบาทภารกิจของการนิเทศภายในโรงเรียนสำหรับผู้บริหารไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนและหลักสูตรประถมศึกษา

2. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนขวัญและกำลังใจ
4. เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่ครู
5. กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ
6. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายใน

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ โดยจัดแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ ให้กับครู โดยใช้หลักการกระจายอำนาจ ทำงานร่วมกับครูอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้แนะนำสนับสนุนและประสานงานกับครูในโรงเรียน มีมนุษยสัมพันธ์และมุ่งมั่นในการพัฒนางานวิชาการอย่างแท้จริง

สภาพและลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาบนพื้นที่สูง

พื้นที่ตอนบนของประเทศไทยเป็นที่อยู่อาศัยของประชากรกลุ่มหนึ่งเรียกอย่างเป็นทางการว่า "ชาวไทยภูเขา" ประชากรกลุ่มนี้อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวชั่วลูกชั่วหลานนับเป็นร้อยปี กระจัดกระจายอยู่บนพื้นที่สูง ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร และตาก เป็นต้น ชาวไทยภูเขาเหล่านี้ตั้งบ้านเรือนอยู่ตามลักษณะเผ่าพันธุ์ของตน การดำรงชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ค่านิยม แตกต่างไปจากชาวไทยโดยทั่วไป

เนื่องจากความทุรกันดารทางไกลความเจริญ ชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำมาก ทำให้เกิดปัญหามากมายหลายประการ จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้ชื่อว่าเป็นสภาพที่ไม่เอื้ออำนวย (Difficult Context) ในการจัดการศึกษามากจังหวัดหนึ่ง ดังที่ สมยศ เม่นแย้ม (2538, หน้า ค) ประมวลได้ดังต่อไปนี้

1. ความทุรกันดารของพื้นที่ มีโรงเรียนที่อยู่ทางไกลความเจริญและความสะดวกสบายของครู เพราะอยู่บนภูเขา บางฤดูการคมนาคมถูกตัดขาด ขาดแคลนอาหารการกิน
2. มีชนต่างวัฒนธรรม อันได้แก่ ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกับคนพื้นราบทั้งภาษา ความเป็นอยู่ ประเพณี ความเชื่อและศาสนา
3. มีหมู่บ้านขนาดเล็กกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป โดยสภาพอัตราจำนวนครูต่อนักเรียนดูเหมือนว่าจะพอดี แต่สภาพเป็นจริงแล้ว ขาดครูในกรณีของการจัดชั้นเรียน เช่น ในปัจจุบันปัญหาเช่นนี้ไม่มีทางแก้ไขได้เพราะมีผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนทั้งในด้านสิทธิประโยชน์ และความมั่นคง เมื่อจะยุบโรงเรียนขนาดเล็ก
4. ขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากความยากลำบากในด้านความเป็นอยู่ และการปฏิบัติงานมีมาก ทำให้การปฏิบัติงานส่วนใหญ่มักจะขอย้ายลงมาปฏิบัติในที่ที่สะดวกสบาย ซึ่งเป็นเรื่องปกติของทุกคน

ทุกประการที่กล่าวถึงนี้ ยังไม่รวมถึงปัญหาจากการปฏิบัติงานตามปกติ ซึ่งเป็นปัญหาธรรมดาที่ย่อมเกิดขึ้น

จากข้อมูลประชากรชาวเขาและชุมชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2536-2537 (อ้างใน สมยศ เม่นแย้ม, 2538, หน้า ง) มีจำนวน 11 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ ที่มีประชากรชาวเขาและชุมชนบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง มีจำนวนประชากรชาวเขาและชุมชนบนพื้นที่สูงมากที่สุด คือ ร้อยละ 28.7 ของทั้งจังหวัด รองลงมาคือ อำเภอแม่สรวย อำเภอเมือง และอำเภอแม่จัน ตามลำดับ ดังนั้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ฟ้าหลวง จำนวน 14 โรงเรียน 1 สาขา จึงเป็นโรงเรียนที่มีสภาพบนพื้นที่สูงทั้งหมด โดยในปีการศึกษา 2538 มีจำนวนนักเรียน 4,654 คน จำนวนนักเรียนชาวเขา 2,963 คน นอกนั้นเป็นไทยใหญ่ จีนอพยพ และอื่น ๆ จำนวนครู 162 คน สภาพปัจจุบันและปัญหาในด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูงจึงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้ อาจมีสาเหตุพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การคมนาคมติดต่อกันไม่สะดวก
2. ปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัยโรคภัยไข้เจ็บ
3. ปัญหาเรื่องขาดความรู้หรือไม่ทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน
4. ปัญหาเรื่องการอพยพย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัย
5. ปัญหาเรื่องการใช้ภาษา และความไม่เข้าใจภาษาในการเรียนการสอนของนักเรียนและครู
6. ชาวเขาไม่เห็นความสำคัญหรือคุณค่าของการศึกษาโดยเฉพาะสตรี อันเนื่องมาจากสังคม จารีต ประเพณี
7. การให้บริการด้านการศึกษายังไม่ทั่วถึง ไม่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ และไม่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ เช่น การรับเด็กเข้าเรียน การลงทะเบียน หรือออกหลักฐานการศึกษา เป็นต้น
8. ปัญหาเรื่องหลักสูตรที่ใช้สอนในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับชาวเขา
9. ปัญหาเรื่องการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนไม่ทั่วถึง ทำให้เด็กขาดโอกาสจะเข้าเรียนหนังสือ
10. ปัญหาการขาดเรียน เนื่องจากการปิด-เปิด ไม่เหมาะสมกับอาชีพในท้องถิ่น การอพยพโยกย้าย การคมนาคมและฤดูกาล
11. ขาดการบำรุงขวัญในการปฏิบัติงานของครู เช่น การตรวจเยี่ยม การพิจารณาความดีความชอบ และเรื่องอุปโภค บริโภค ที่พัก เป็นต้น
12. ขาดอาคารประกอบ บ้านพักครู สื่อการเรียน โต๊ะ ม้านั่ง ตู้เก็บเอกสาร
13. ขาดการสำรวจหาข้อมูลหรือวางแผนโครงการในการพัฒนาการศึกษาของไทยภูเขา
14. ขาดการอบรม ปฐมนิเทศและติดตามผลสำหรับครูที่ไปสอนบนภูเขาในหลาย ๆ ด้าน
15. ขาดแคลนอัตรากำลังครูเนื่องจากขอย้ายลงที่ราบโดยสอนอยู่เพียง 1-2 ปี และหาผู้ที่จะขึ้นไปบรรจุยาก
16. ขาดแคลนผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากไม่มีผู้ยอมขึ้นไปดำรงตำแหน่งและผู้อยู่ในโรงเรียนเดิมก็ขาดคุณสมบัติที่จะดำรงตำแหน่งได้ จึงมีเพียงผู้รักษาการเท่านั้น
17. ขาดการประสานงานระหว่างงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

18. ขาดความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนหรือด้านการศึกษา เนื่องจากมีชาวเขาอาศัยอยู่หลายเผ่าด้วยกัน
19. ปัญหาเรื่องงานส่งวัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากการคมนาคมลำบาก ไม่มีงบประมาณในการขนส่ง
20. ครูที่บรรจุมาขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ ประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม
21. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของครูหรือผู้เกี่ยวข้องกับการไปนิเทศติดตามผล
22. ปัญหาเรื่องยานพาหนะติดต่อกัน ตรวจสอบและนิเทศ
23. งบประมาณในการนิเทศติดตามผลไม่เพียงพอ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง ไม่เหมาะสมกับสภาพชาวเขา การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจึงมีปัญหายุ่งยากในการดำเนินงานมาก ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจึงควรศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และพิจารณาหาแนวทางในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อสภาพปัญหาที่เป็นอยู่และสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายตามที่หลักสูตรและสังคมต้องการ

การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษาบนพื้นที่สูงเท่าที่ค้นคว้ายังไม่พบที่ศึกษาเรื่องนี้โดยตรง แต่ก็มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องใกล้เคียง ดังนี้

พัชรินทร์ ศิริสุข (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนครบทั้ง 8 งาน โดยมีการปฏิบัติได้มากไปหาน้อย คือ งานหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน งานนิเทศการสอนในชั้นเรียน งานวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน งานห้องสมุด งานกิจกรรมหลักสูตร งานการจัดการนิเทศงานวิชาการและงานการประเมินผลการจัดการนิเทศงานวิชาการตามลำดับ และในด้านปัญหาการ

ปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบปัญหาอยู่ในระดับน้อย งานที่มีปัญหามากที่สุด คือ งานนิเทศการสอนในชั้นเรียน

ในทำนองเดียวกัน วินัย มากระจันทร์ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงาน นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนครบทั้ง 10 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดระบบการเรียน การสอน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การบริหาร บุคคล การประเมินผลการสอน การฝึกอบรมครูประจำการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการบริการพิเศษ แก่ครู และการปฐมนิเทศครูใหม่ และพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหามาจากครูไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอน บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในการนำผลการวิจัยไปใช้ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดแคลนเครื่องมือการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน และสภาพอาคารสถานที่ไม่เอื้ออำนวยและเพียงพอต่อการให้บริการ ชุมชน

สำหรับ สมหวัง เชื้อนแก้ว (2538) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผลการศึกษาสรุป ได้ดังนี้ พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงออกถึงทักษะการบริหารอยู่ ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ตามลำดับดังนี้คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิควิธี สำหรับทักษะที่อยู่ในระดับมากและมีค่าสูงในด้านมนุษยสัมพันธ์คือ ปฏิบัติตัว เป็นกันเองกับครูและบุคลากรในโรงเรียน ในด้านความคิดรวบยอด คือ เข้าใจวิธีการพัฒนาคุณภาพ ของครู โดยสนับสนุนให้ครูเข้าอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการ และในด้านเทคนิควิธี คือ กำหนด มาตรการให้ครูมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า ส่วนทักษะที่อยู่ในระดับมากและมีค่าต่ำสุด ในด้าน มนุษยสัมพันธ์ คือ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก่ครูในการจัดห้องสมุดโรงเรียน ในด้านความคิด รวบยอด คือ เชื้อมั่นและเข้าในกระบวนการนิเทศภายใน โดยจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็น ระบบ และในด้านเทคนิควิธีคือ แนะนำการจัดระบบการใช้ห้องสมุด

นอกจากนี้ อุทิศ ขัตติวงศ์ (2531) ได้ศึกษาเรื่องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าสภาพการปฏิบัติจริงของการนิเทศงานวิชาการโรงเรียน ปฏิบัติได้ระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ งานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านงานนิเทศการศึกษา และด้านอบรมทางวิชาการ ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านงานส่งเสริมการสอน ปรากฏว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก ในความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ตามความเห็นของครูผู้สอน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศงานวิชาการปรากฏว่า โรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 8 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานห้องสมุด ด้านงานนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการ ด้านส่งเสริมการสอน และด้านประชุมอบรมทางวิชาการ ส่วนอีก 1 ด้าน คือ ด้านวัดและประเมินผล ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาน้อย ส่วนครูผู้สอนมีความเห็นว่าปัญหาย่อยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

จากการศึกษาที่กล่าวถึง จะเห็นว่าการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินการในระดับมาก ปานกลาง หรือน้อยแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และองค์ประกอบหลายประการ การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และครูวิชาการโรงเรียนเป็นสำคัญ อันจะส่งผลถึงคุณภาพของการเรียนการสอน และคุณภาพของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพโรงเรียนบนพื้นที่สูง ซึ่งมีสภาพแวดล้อมหลายอย่างที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันและหาแนวทางการพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนบนพื้นที่สูง คงจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ทราบข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน อันจะส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียนในพื้นที่สูง ผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนางานดังกล่าว